

Nr 233.

Ankom till riksdagens kansli den 17 november 1944 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde.

(3:e avd.)

Driftbudgeten.

Femte huvudtiteln.

1:o) **Bidrag till provisorisk förstärkning av tilläggspensioner och invalidunderstöd.** Beträffande Kungl. Maj:ts ifrågavarande i propositionen nr 288 framställda förslag (bilaga 3, punkt 1, s. 21 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 20 oktober 1944) kommer sammansatt stats- och andra lagutskott att senare avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

2:o) **Statens bakteriologiska laboratorium: Anskaffande av viss utrustning.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 22) föreslagit riksdagen att till Statens bakteriologiska laboratorium: Anskaffande av viss utrustning å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 kronor.

Såsom framgår av punkten 7 här nedan har Kungl. Maj:t i annat sammanhang föreslagit riksdagen att å tilläggsstat I till riksstaten för innevarande budgetår anvisa ett investeringsanslag av 785 000 kronor, avseende om- och nybyggnadsarbeten vid laboratoriet. Beträffande sistnämnda anslagsäskande inhämtas av propositionen bland annat följande.

I skrivelse till medicinalstyrelsen den 11 oktober 1939 framlade *föreståndaren för statens bakteriologiska laboratorium, professorn C. Kling*, förslag om nybyggnader vid laboratoriet i syfte att tillgodose de ökade krav på laboratoriets produktionskapacitet, som föranleddes av krigsutbrottet med därav följande svårigheter att importera vissa sera. Framställningar i samma syfte gjordes sedermera även av medicinalstyrelsen och överbefälhavaren.

Ifrågavarande byggnadsfråga har nu ånyo aktualiserats genom framställningar från dels medicinalstyrelsens materielnämnd, dels ock svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet om anvisande av medel för tillverkning vid statens bakteriologiska laboratorium av sera och vacciner för efterkrigshjälp.

Med anledning av skrivelse den 22 februari 1944 från *medicinalstyrelsens materielnämnd* ställde Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1944 ett belopp av 336 000 kronor till förfogande för statens bakteriologiska laboratorium för tillverkning av sera och vacciner, avsedda att komma till användning i det internationella hjälparbetet efter kriget. Av beloppet avsågos 34 000 kronor för uppförande av baracker m. m. för förråd och djur, 224 000 kronor för inköp och underhåll av djur, apparater m. m. samt för inköp av förbrukningsartiklar, medan ett belopp av 78 000 kronor beräknades för avlönande av för tillverkningen erforderlig personal under ett år.

I en till socialdepartementet den 30 juni 1944 inkommen skrivelse har *svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet* hemställt om anvisande av ett belopp av 1 050 000 kronor för byggnadsarbeten m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium för utvidgad tillverkning av sera och vacciner för efterkrigshjälp.

Vid kommitténs skrivelse funnos fogade av arkitekten Joel Lundeqvist den 26 maj 1944 upprättade skissritningar samt kostnadsutredning.

Enligt det av Lundeqvist uppgjorda förslaget skulle byggnadskostnaderna fördela sig sålunda:

	Kronor
Om- och tillbyggnad av sterila huset	100 000
Tillbyggnad av fabrikationshallen	180 000
Djurhus och förbindelsegång	113 000
Om- och tillbyggnad av huvudbyggnadens norra flygel	45 500
Byggnad för avelsdjur (möss och marsvin)	88 000
Byggnad för kaniner	7 500
Barackbyggnad för förråd	19 000
Barackbyggnad för inpackning	19 000
Tillbyggnad av barack för hästar	33 000
Ritningar, kontroll och oförutsett	80 000

Summa kronor 685 000.

Från nämnda summa bör emellertid dragas det belopp av 34 000 kronor för barackbyggnader, som anvisats enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1944. Det ytterligare medelsbehovet för byggnadsarbetena skulle alltså uppgå till 651 000 kronor.

Härutöver ha beräknats 111 170 kronor för apparatur och inredning. Driftkostnaderna per år ha uppskattats till 151 000 kronor för förbrukningsmateriel och försöksdjur samt 121 500 kronor för löner till personal.

Utlåtanden i ärendet ha avgivits av *medicinalstyrelsen* och *byggnadsstyrelsen*.

Departementschefen har vid behandlingen av frågan om byggnadsarbeten vid laboratoriet (s. 77 och 78) för egen del anfört följande.

Frågan om en tillbyggnad av statens bakteriologiska laboratorium, varom önskemål framförts redan år 1938, aktualiserades vid krigsutbrottet 1939, då ökade anspråk ställdes på laboratoriet dels för tillverkning av vissa preparat till ersättande av tidigare import, dels ock för tillverkning i beredskaps-syfte av vissa sera, främst gasbrandsserum och tetanusserum. Laboratoriets kapacitet kom genom dessa anspråk att utnyttjas till det yttersta. Sedan tillverkning av sistnämnda sera minskats, har behovet av utökad tillverkning av vissa andra preparat, såsom difteriimpämne samt ympämnerna mot stelkramp och fläckfeber, ävensom vissa laboratoriet ålagda undersökningar, däribland undersökningar av gonokock- och difteriprov, starkt belastat laboratoriets lokalutrymmen. För tillverkning av sera och vacciner för efterkrigshjälpen i den omfattning, som föreslagits av svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet, ha därför ganska omfattande ny- och ombyggnadsarbeten vid laboratoriet ansetts erforderliga. Enligt det nu föreliggande förslaget skulle ifrågavarande arbeten draga en kostnad av 685 000 kronor, däri inräknat de barackbyggnader, till vilkas uppförande Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1944 anvisat 34 000 kronor. Kostnaderna för inredning och apparatur m. m. ha beräknats till i runt tal 110 000 kronor. Driftkostnaderna för ett år ha uppskattats till ca 272 000 kronor. Kostnaderna för byggnadsarbeten m. m. samt driftkostnaderna under ett år skulle således komma att uppgå till 1 067 700 kronor. Byggnadsstyrelsen anser kostnaderna för byggnadsarbetena böra höjas med 25 000 kronor för yttre ledningar m. m. Härutöver bör emellertid visst belopp avses för fast inredning, för vilket ändamål medel av förbiseende ej beräknats i det av kommittén framlagda kostnadsförslaget. Enligt en av arkitekten Lundeqvist upprättad sammanställning uppgå kostnaderna för fast inredning till 77 000 kronor. Sammanlagda kostnaderna för byggnadsarbeten skulle sålunda uppgå till (685 000 + 25 000 + 77 000) 787 000 kronor eller i runt tal 785 000 kronor.

Med hänsyn till vad kommittén anfört rörande behovet av sera och vacciner under efterkrigsperioden anser jag, att Sverige ej bör undandraga sig att medverka till täckandet av detta behov. Detta torde dock ej kunna ske i den omfattning, som kommittén föreslagit, utan att en ökning av bakteriologiska laboratoriets produktionskapacitet åvägabringas. Då jag anser mig böra godtaga det förslag till byggnadsarbeten vid laboratoriet, som föranledes av en sådan medverkan, har detta skett med hänsyn till vad i ärendet anförts rörande laboratoriets behov av utvidgade lokaler för laboratoriets normala verksamhet, sedan tillverkning för efterkrigshjälpen ej längre är aktuell. Mot det för arbetena framlagda förslaget och de för detsamma beräknade kostnaderna torde intet vara att erinra. Med hänsyn till angelägenheten av att tillverkningen snarast möjligt igångsättes, synes ett belopp av 785 000 kronor böra upptagas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Jag förordar därför, att framställning göres hos riksdagen om anvisande av nämnda belopp. — Till det redan från allmän förskottsstat I anvisade beloppet å 34 000 kronor bör hänsyn tagas vid äskande av avskrivningsanslag för denna investering.

De för utrustning beräknade kostnaderna, i runt tal 110 000 kronor, vilka jag jämväl ansett mig böra godtaga, torde böra anvisas under ett särskilt anslag å drifbudgeten. Jag gör därför i annat sammanhang hemställan om upptagande å tilläggsstat av anslag för nämnda ändamål.

Löpande kostnader för tillverkning för efterkrigshjälpen (personalkostnader samt kostnader för förbrukningsartiklar m. m.) torde, därest riksdagen ej har något att däremot erinra, böra bestridas från det å allmän förskottsstat I upptagna anslaget till Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete.

Utskottet.

Såsom departementschefen framhållit bör Sverige ej undandraga sig att medverka till täckandet av behovet av sera och vacciner under efterkrigsperioden. Med hänsyn till vad i ärendet jämväl i övrigt anförts tillstyrker utskottet de föreslagna medelsanvisningarna till ökning av bakteriologiska laboratoriets produktionskapacitet.

Beträffande investeringsanslaget å 785 000 kronor till om- och nybyggnadsarbeten gör utskottet hemställan under punkten 7 nedan. Här hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bakteriologiska laboratorium: Anskaffande av viss utrustning* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 kronor.

3:o) **Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 22—24) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för statens rättskemiska laboratorium upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1944/45 överskridas med högst 8 200 kronor.

Med skrivelse den 4 augusti 1944 har medicinalstyrelsen överlämnat en framställning från *föreståndaren för statens rättskemiska laboratorium, professorn E. Wolff*, däri denne hemställt om anvisande av medel för anordnande vid laboratoriet av vissa undersökningar rörande blodfaktorn Rh (Rhesus).

Föreståndaren har i sin skrivelse åberopat en till honom riktad framställning den 17 juni 1944 från bland andra landets samtliga professorer i obstetrik och pediatrik. Dessa framhålla däri, att den nyligen upptäckta blodfaktorn Rh visat sig ha stor betydelse för vissa sjukdomstillstånd, dels i samband med upprepade blodtransfusioner och dels i samband med vissa nyföddhetsperiodens sjukdomar. Rh-bestämningar, som vore av stort värde och oundgängligen nödvändiga för klinikern, borde utföras under utnyttjande av ett blodgruppsserologiskt laboratoriums alla resurser, varför möjlighet saknades att på ett tillfredsställande sätt utföra sådana bestämningar å sjukhus. En central för dylika undersökningar, vid vilken klinikern snabbt och säkert kunde få dessa undersökningar utförda, borde därför med det snaraste inrättas vid statens rättskemiska laboratorium.

Kostnaderna för undersökningarna ha beräknats sålunda:

arvode åt en kliniker	kronor	2 500
» » » serolog	»	2 500
» » » assistent med heltidstjänstgöring (ev. 2 med halvtidstjänstgöring)	»	7 200
övriga kostnader.	»	300
Summa kronor		12 500

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Den från skilda håll omvittnade stora betydelse, som undersökningarna rörande blodfaktorn Rh äga dels i samband med upprepade blodtransfusioner, dels ock för diagnosen av vissa nyföddhetsperiodens sjukdomar (svår gulсот eller svår blodbrist), har övertygat mig om angelägenheten av att de vid statens rättskemiska laboratorium påbörjade undersökningarna på området få fortsätta. Dessa undersökningar ha hittills i huvudsak verkställts såsom frivillig forskningsverksamhet. Då man ej kan räkna med att de personer, som omhänderhaft undersökningarna, i fortsättningen skola ställa sig till förfogande utan ersättning, anser jag i likhet med medicinalstyrelsen, att medel böra ställas till förfogande för undersökningarnas fortsatta bedrivande. Med hänsyn till att medel för ändamålet icke tidigare anvisats, torde frågan härom böra underställas riksdagens prövning.

Kostnaderna för undersökningarna ha av föreståndaren beräknats till 12 500 kronor för år, varav 12 200 konor för löner till personal samt 300 kronor för omkostnader. Härvid bör emellertid beaktas, att för undersökta blodprov avsetts utgå ersättning till laboratoriet enligt taxa, som skulle fastställas av medicinalstyrelsen. Då intäkterna härav beräknats uppgå till lägst 2 500 kronor, skulle nettoutgifterna stanna vid ett belopp av högst 10 000 kronor.

Mot de av föreståndaren beräknade arvoden till den för undersökningarna avsedda personalen har jag med beaktande av de kompetenskrav, som böra ställas på denna personal, intet att erinra. Arvoden torde böra utgå från och med den 1 november 1944 samt med hänsyn till undersökningarnas alltjämt försöksmässiga karaktär bestridas från den i laboratoriets avlöningsstat för innevarande budgetår upptagna posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Posten skulle härigenom komma att belastas med ett belopp av i runt tal 8 200 kronor. Riksdagens medgivande torde böra inhämtas att få överskrida posten med högst nämnda belopp. Övriga utgifter böra bestridas från laboratoriets omkostnadsanslag.

Till sist vill jag framhålla, att vid fastställande av taxa för undersökta prov bör undersökas huruvida ej en större del av kostnaderna för undersökningarna än som av föreståndaren beräknats rimligen bör täckas genom inflytande avgifter. Inkomsterna härav böra redovisas på samma sätt som laboratoriets övriga inkomster.

Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för statens rättskemiska laboratorium upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1944/45 överskridas med högst 8 200 kronor.

4:o) **Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård.** Departementschefen har (punkt 4, s. 24—26) lämnat en redogörelse för en av medicinalstyrelsen med skrivelse den 7 september 1944 överlämnad framställning från styrelsen för centralskolan för specialutbildning av barnsjuksköterskor, vari hemställts om anvisande av medel för anordnande av ytterligare en social barnavårdskurs under budgetåret 1944/45 utöver den, vartill riksdagen tidigare beviljat medel. Kursernas längd föreslås utökad från tre till fyra månader. Behovet av sjuksköterskor med ifrågavarande specialutbildning kan, framhåller departementschefen, väntas komma att avsevärt öka genom den av årets riksdag beslutade utbyggnaden av skolhälsovården. Departementschefen tillstyrker styrelsens framställning och förutsätter, att kostnaderna för kursen, beräknade till 12 700 kronor, skola bestridas från ifrågavarande förslagsanslag. Då riksdagen icke tidigare haft tillfälle att taga ställning till nu berörda utvidgning av kursverksamheten, har frågan härom ansetts böra i detta sammanhang underställas riksdagens prövning.

Utskottet.

Vad departementschefen anfört rörande anordnande av ytterligare en kurs i social barnavård under innevarande budgetår för en beräknad kostnad av 12 700 kronor föranleder ej erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.

5:o) **Utbyggnad av telefon- och skyddsrumskapaciteten inom visst område.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 26), vilket avser anvisande av medel för täckning av ett av Kungl. Maj:t den 30 juni 1944 från förskottsstat anvisat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utbyggnad av telefon- och skyddsrumskapaciteten inom visst område* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Statens allmänna fastighetsfond.

6:o) **Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.** Kungl. Maj:t har (bilaga 10, punkt 1, s. 61—71) föreslagit riksdagen att dels medgiva, att den av riksdagen tidigare beslutade psykiatriska kliniken vid akademiska sjukhuset i Uppsala må komma till utförande i huvudsaklig överensstämmelse med civila byggnadsutredningens förslag med de jämkningar, som av depar-

tementschefen förordats, dels ock till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 60 000 kronor.

Psykiatrisk klinik vid akademiska sjukhuset i Uppsala. I proposition nr 163 till 1935 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att besluta, att vid akademiska sjukhuset i Uppsala skulle uppföras en psykiatrisk klinik för en beräknad kostnad av högst 1 597 000 kronor. Byggnadsprojektet omfattade förutom själva klinikbyggnaden två personalbostadshus. I nämnda belopp ingingo jämväl kostnaderna för klinikens anslutning till akademiska sjukhusets ekonomicalentraler, beräknade till 140 000 kronor. Kliniken var avsedd att inrymma 122 vårdplatser. 1935, 1936 och 1937 års riksdagar anvisade för ändamålet sammanlagt (100 000 + 275 000 + 400 000 =) 775 000 kronor. Härav ha i runt tal 227 000 kronor disponerats för möjliggörande av klinikens anslutning till akademiska sjukhusets ekonomilokaler. I övrigt kom byggnadsföretaget emellertid av olika skäl icke till utförande. Sedan byggnadskostnaderna under tiden stigit och år 1937 av byggnadsstyrelsen beräknats till 2 034 000 kronor, anvisade 1941 års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 2, bil. 16, punkt 1) ett belopp av (2 034 000 — 775 000 =) i avrundat tal 1 260 000 kronor såsom reservationsanslag (B) till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus.

1940 års civila byggnadsutredning inkom den 6 november 1941 med utredning och förslag i ärendet. Yttranden häröver avgåvos av medicinska fakulteten vid universitetet i Uppsala, större akademiska konsistoriet därstädes samt universitetskanslern, varefter byggnadsutredningen framlade ett reviderat förslag, i november 1941 kostnadsberäknat till 1 660 000 kronor, vilket belopp, därest pålning icke funnes erforderlig, kunde reduceras med 90 000 kronor. Det av byggnadsstyrelsen uppgjorda förslaget beräknades vid samma tidpunkt till 2 100 000 kronor.

Medicinska fakulteten har den 15 oktober 1943 hemställt, att arbetena med klinikens uppförande omedelbart måtte påbörjas.

Genom beslut den 19 november 1943 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att efter samråd med medicinalstyrelsen, i huvudsaklig överensstämmelse med det av 1940 års civila byggnadsutredning upprättade förslaget men med iakttagande av att de i sagda förslag angivna golvytorna i sjukrummen skulle ökas med 15 procent, utarbета fullständiga ritningar och arbetsbeskrifningar för klinikens uppförande. I skrivelse den 21 september 1944 har byggnadsstyrelsen anmält, att det för byggnadsarbetena tillgängliga beloppet, 1 807 800 kronor, ej komme att förslå för byggnadsföretagets utförande. Byggnadsstyrelsen har hänvisat till följande sammanställning, upptagande en jämförelse mellan de beräknade kostnaderna enligt 1940 års civila byggnadsutrednings förslag och de av byggnadsstyrelsen nu beräknade kostnaderna för byggnadsföretaget, varvid tilläggen beräknats enligt 1941 års priser:

Klinikbyggnad (C. B. U:s förslag 1941)	1 260 000	
Tillägg för 15 % ökning av sjukrummen	85 000	
» » bättre standard	55 000	1 400 000
Bostadshus (C. B. U:s förslag 1941)	125 000	
Tillägg för undergrund	25 000	
» » tegel i stället för trä	15 000	165 000
Yttre ledningar (C. B. U:s förslag 1941)	20 000	20 000
Gångbar kulvert från panncentralen (C. B. U:s förslag 1941)	95 000	
Merkostnad för transportkulvert	40 000	135 000
Vägar, planering, stängsel (C. B. U:s förslag 1941)	30 000	
Utökad planering	10 000	40 000
Ritning, kontroll och administration samt oförutsedda utgifter (C. B. U:s förslag 1941)	130 000	
Tillägg för ökning av arbetena	10 000	140 000
		1 900 000
För ändrat prisläge tillkommer 21 %		400 000
		Kronor 2 300 000.

Byggnadsstyrelsen framhåller, att även om Kungl. Maj:t inom den närmaste framtiden skulle fatta beslut om arbetets igångsättande, hittills anvisade medel torde vara tillräckliga under nästkommande budgetår, då arbetet icke kunde beräknas bliva färdigt förrän tidigast under budgetåret 1946/47. Följaktligen syntes nytt anslag för ändamålet behövt först under sistnämnda budgetår.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har uppförandet av den av riksdagen beslutade psykiatriska kliniken vid akademiska sjukhuset i Uppsala av olika anledningar ännu ej påbörjats. Under de senaste åren har det ansträngda läget på byggnadsmarknaden lagt hinder i vägen härför. För att emellertid underlätta arbetenas påbörjande vid lämpligt tillfälle beslöt Kungl. Maj:t, såsom i det föregående angivits, på min föredragning den 19 november 1943 uppdraga åt byggnadsstyrelsen att efter samråd med medicinalstyrelsen utarbета fullständiga ritningar och arbetsbeskrivningar för uppförande av kliniken samt att i övrigt vidtaga de åtgärder, som befunnas erforderliga för att arbetena med kliniken uppförande, efter det Kungl. Maj:t meddelat beslut därom, utan dröjsmål skulle kunna påbörjas. Vid fullgörande av detta uppdrag skulle det av civila byggnadsutredningen upprättade förslaget i huvudsak följas med iakttagande dock av den jämkningen, att golvytorna i sjukrummen skulle utökas med högst 15 procent. Denna avvikelse fann jag med hänsyn till vad medicinska fakulteten vid universitetet i Uppsala anfört erforderlig för att kliniken skulle kunna väl fylla sin dubbla uppgift att dels bereda en fullgod vård åt psykiskt sjuka, dels ock tjäna som undervisningsanstalt för blivande läkare. Merkostnaden för denna utvidgning av byggnadsprogrammet, som av byggnadsstyrelsen uppskattas till 85 000 kronor, synes mig relativt obetydlig i förhållande till den förbättring, som därigenom skulle vinnas, ävensom i förhållande till kostnaderna för byggnadsföretaget i dess helhet, vilka av civila byggnadsutredningen uppskattats till 1 660 000 kronor. Nämnda merkostnad skulle ock hava rymts inom det för byggnadsföretaget tillgängliga beloppet, i runt tal 1 800 000

kronor, om man bortser från byggnadskostnadernas stegring, sedan frågan om klinikens uppförande senast behandlades av riksdagen. De av byggnadsstyrelsen i samband med de nya ritningarna föreslagna förbättringarna i övrigt äro emellertid av den natur, att frågan om byggnadsföretagets utformning torde böra ånyo underställas riksdagens prövning. Byggnadsstyrelsen föreslår sålunda, bland annat, att mellanbjälklagen skola uppföras av betong i stället för av trä, att personalbostadshuset uppföres av sten i stället för av trä samt att förbindelsekulverten mellan akademiska sjukhuset och kliniken, vilken byggnadsutredningen ansett böra utföras såsom enbart gångkulvert, utvidgas till transportkulvert. Dessa förbättringar skulle, beräknat efter 1941 års priser, medföra en ökning av byggnadskostnaderna med cirka 155 000 kronor. Med hänsyn till de fördelar ur luftskydds- och underhållssynpunkt samt, vad beträffar kulverten, ur driftssynpunkt, som skulle vinnas med nu nämnda förbättringar, anser jag mig för egen del böra tillstyrka desamma.

Sammanlagda kostnadsstegringen för standardförbättringarna och ökning-
en av golvytorna skulle uppgå till 240 000 kronor. Stegringen på grund av höjda byggnadskostnader har uppskattats till 400 000 kronor, varför kostnadsökningen i förhållande till civila byggnadsutredningens beräkningar uppgår till 640 000 kronor. De totala kostnaderna för byggnadsföretaget beräknas sålunda numera till 2 300 000 kronor, vilket belopp med cirka 500 000 kronor överstiger de för byggnadsföretaget tillgängliga medlen, cirka 1 800 000 kronor. Enligt vad byggnadsstyrelsen uppgivit komma ytterligare medel för byggnadsföretaget att erfordras först under budgetåret 1946/47. Frågan om anvisande av medel för täckande av den brist, som kan uppstå, torde därför böra upptagas senare.

Då arbetet med klinikens uppförande är brådskande, har Kungl. Maj:t på min hemställan genom beslut denna dag uppdragit åt byggnadsstyrelsen att påbörja arbetena med grunden, därvid den i Kungl. Maj:ts beslut den 19 november 1943 angivna ökningen av sjukrummens golvytor skall beaktas. Övriga ifrågasatta förbättringar äro ej av den natur, att de påverkas av arbetenas påbörjande i nu anbefalld omfattning.

Omläggning av de elektriska installationerna vid Frösö sjukhus vid Östersund. I skrivelse den 8 juni 1944 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om anvisande av medel för omläggning av de elektriska installationerna vid Frösö sjukhus från likström till växelström.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Den av medicinalstyrelsen nu föreslagna omläggningen av de elektriska installationerna vid Frösö sjukhus utgör ett led i en av styrelsen uppgjord plan att, i den mån stigande strömförbrukning eller andra omständigheter anses så påkalla, genomföra övergång till växelström vid de statliga sinnessjukhusen. I proposition till årets riksdag, nr 84, angående vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus, ha således beräknats medel för liknande omläggningar vid S:t Jörgens och S:t Sigfrids sjukhus. Anledningen till att frågan nu aktualiserats vid Frösö sjukhus är den av kraftleverantören beslutade omläggningen av spänningen och periodantalet, vilket i sin tur föranledes av, bland annat, hänsyn till den å Frösön förlagda flygkårens behov. Nämnda förhållanden göra, att omläggningen vid Frösö sjukhus bör i viss del utföras inom den allra närmaste tiden. De arbeten, som för närvarande ansetts böra komma till utförande, i ärendet betecknade etapp 1 A, ha beräknats draga en kostnad av 59 000 kronor. Mot denna beräkning torde i och för sig intet vara att erinra. Då hithörande arbeten få anses som brådskan-

de, vill jag förorda, att för ändamålet erforderliga medel, avrundade till ett belopp av 60 000 kronor, anvisas å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1944/45. Liksom för tidigare beslutade liknande arbeten synas medlen böra anvisas å kapitalbudgeten under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.

Utskottet. Utskottet tillstyrker av departementschefen angivna förbättringar i de förut godkända byggnadsplanerna för psykiatriska kliniken vid akademiska sjukhuset i Uppsala.

Kungl. Maj:ts förslag rörande omläggningen av de elektriska installationerna vid Frösö sjukhus föranleder ej heller erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) medgiva, att den av riksdagen tidigare beslutade psykiatriska kliniken vid akademiska sjukhuset i Uppsala må komma till utförande i huvudsaklig överensstämmelse med civila byggnadsutredningens förslag med de jämkningar, som av departementschefen förordats;

b) till *Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 60 000 kronor.

7:o) **Vissa om- och nybyggnadsarbeten vid statens bakteriologiska laboratorium.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 71—78) och under hänvisning till vad utskottet under punkten 2 här ovan anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa om- och nybyggnadsarbeten vid statens bakteriologiska laboratorium* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 785 000 kronor.

Stockholm den 17 november 1944.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Grünebo, Lindström, Bernhard Nilsson, Bäcklund, Holmström, Heiding, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Gillström* och *Emil Petersson*; samt

från andra kammaren: herrar *Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Pettersson* i Dahl, *Holmdahl, Mårtensson, Wallentheim, Viklund, Lindholm, fru Alvé*n, herrar *Akerström* och *Malmborg*.